

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2005

Vyhlásené: 22. 7. 2005 Časová verzia predpisu účinná od: 1. 1.2010 do: 31.12.2011

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

327

ZÁKON

z 23. júna 2005

o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z.

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

§ 1

Účel zákona

Účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv a v azylových veciach.

§ 2

Predmet úpravy

Tento zákon ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci.

§ 3

Pôsobnosť zákona

(1) Tento zákon sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci v občianskoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach (ďalej len „vnútroštátne spory“) a v azylových veciach. V cezhraničných sporoch sa právna pomoc podľa tohto zákona poskytuje v občianskoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach a v obchodnoprávných veciach.

(2) Týmto zákonom nie je dotknuté poskytovanie právnych služieb podľa osobitného predpisu.¹⁾

(3) Za podmienok ustanovených týmto zákonom sa právna pomoc vo vnútroštátnych sporoch poskytuje všetkým fyzickým osobám; v cezhraničných sporoch iba fyzickým osobám, ktoré majú bydlisko alebo obvyklý pobyt na území členského štátu. V azylových veciach sa právna pomoc podľa tohto zákona poskytuje iba fyzickým osobám, ktorým vzniklo právo na poskytnutie právnej pomoci v azylovej veci podľa § 24a.

(4) Za podmienok ustanovených v § 5a sa právna pomoc vo vnútroštátnych sporoch poskytuje aj právnickým osobám.

§ 4 **Vymedzenie pojmov**

(1) Na účely tohto zákona je

- a) právnou pomocou poskytované právnych služieb osobe oprávnenej podľa tohto zákona v súvislosti s uplatňovaním jej práv, ktoré zahŕňajú najmä právne poradenstvo, pomoc pri mimosúdnych konaniach, spisovanie podaní na súdy, zastupovanie v konaní pred súdmi a vykonávanie úkonov s tým súvisiacich a úplné alebo čiastočné uhrádzanie nákladov s tým spojených,
- b) cezhraničným sporom
 - 1. spor, v ktorom strana sporu žiadajúca o poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona má trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v Slovenskej republike, a súd, ktorý vo veci koná (ďalej len „príslušný súd“), má sídlo v inom členskom štáte Európskej únie ako v Slovenskej republike, alebo ide o rozhodnutie, ktoré sa má vykonať v inom členskom štáte Európskej únie,
 - 2. spor, v ktorom strana sporu žiadajúca o poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona má bydlisko alebo obvyklý pobyt v inom členskom štáte Európskej únie ako v Slovenskej republike a príslušný súd je v Slovenskej republike, alebo ide o rozhodnutie, ktoré sa má vykonať v Slovenskej republike,
- c) azylovou vecou konanie, v ktorom fyzická osoba žiadajúca o poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona je
 - 1. žiadateľom o udelenie azylu na území Slovenskej republiky,^{1b)}
 - 2. azylant,^{1c)}
 - 3. cudzinec, ktorému sa poskytla doplnková ochrana,^{1d)}
- d) členským štátom členský štát Európskej únie okrem Dánska,
- e) oprávnenou osobou fyzická osoba, ktorej bol po preukázaní splnenia podmienok podľa § 6 priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci právoplatným rozhodnutím Centra právnej pomoci, fyzická osoba, ktorej súd ustanovil bezplatného právneho zástupcu,^{1e)} a v azylovej veci fyzická osoba, ktorá spĺňa podmienky podľa § 24a,
- f) zahraničnou oprávnenou osobou fyzická osoba, ktorá spĺňa podmienky ustanovené týmto zákonom na vznik nároku na poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore a tento nárok jej bol priznaný právoplatným rozhodnutím Centra právnej pomoci,
- g) tuzemskou oprávnenou osobou fyzická osoba, ktorá má trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v Slovenskej republike a žiada o poskytnutie právnej pomoci v inom členskom štáte, v ktorom príslušný súd koná o cezhraničnom spore,
- h) materiálnou núdzou stav, keď príjem fyzickej osoby nedosahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom²⁾ a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom.

(2) Do príjmu fyzickej osoby, ktorá žiada o poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „žiadateľ“), sa započítavajú príjmy obdobne ako pri výpočte príjmu fyzickej osoby na účely určenia súm životného minima;^{2a)} to neplatí, ak sú spoločne posudzované fyzické osoby účastníkmi sporu v súdnom konaní s protichodným postavením.

§ 5**Centrum právnej pomoci**

(1) Zriaďuje sa Centrum právnej pomoci (ďalej len „centrum“) ako štátna rozpočtová organizácia,³⁾ ktorá poskytuje právnu pomoc podľa tohto zákona prostredníctvom svojich zamestnancov a určených advokátov.

(2) Centrum je zapojené finančnými vzťahmi na štátny rozpočet prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), ktoré vykonáva funkciu jeho zriaďovateľa.

(3) Podrobnosti o organizácii centra upravuje štatút, ktorý schvaľuje ministerstvo.

(4) Sídлом centra je Bratislava.

(5) Oprávnenú osobu alebo zahraničnú oprávnenú osobu v príslušnom konaní zastupuje centrum alebo advokát zapísaný do zoznamu podľa osobitného predpisu,⁴⁾ ktorého určí centrum.

§ 5a

Centrum poskytne právnu pomoc na žiadosť aj združeniam na ochranu spotrebiteľa vo veciach ochrany spotrebiteľa.

Vnútroštátne spory**§ 6****Podmienky na poskytnutie právnej pomoci**

(1) Fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci, ak

- a) sa nachádza v stave materiálnej núdze,
- b) nejde o zrejmú bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy⁵⁾ okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslit' v peniazoch.

(2) Podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci.

(3) Ak príjmy žiadateľa prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže priznať právnu pomoc, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

§ 7**Posudzovanie materiálnej núdze**

(1) Za príjem podľa tohto zákona sa považujú príjmy fyzických osôb podľa osobitného predpisu⁶⁾ po odpočítaní

- a) poistného na verejné zdravotné poistenie,
- b) poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti,
- c) preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb a
- d) ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmov fyzických osôb.⁶⁾

(2) Za príjem podľa tohto zákona sa považujú aj

- a) príjmy oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu,⁶⁾ okrem prijatých náhrad škôd, náhrad nemajetkovej ujmy, plnenia z poistenia majetku a plnenia z poistenia zodpovednosti za škodu okrem platieb prijatých ako náhrada za stratu zdaniteľného príjmu,
- b) sumy vreckového pri zahraničných pracovných cestách do výšky 40 % nároku na stravné ustanovené osobitným predpisom,⁷⁾
- c) náhrady niektorých výdavkov zamestnancov do výšky ustanovenej osobitným predpisom,⁸⁾
- d) ďalšie príjmy fyzických osôb podľa osobitných predpisov po odpočítaní dane z prevodu a prechodu nehnuteľností.⁹⁾

(3) Z príjmov fyzických osôb, ktoré sú oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu,¹⁰⁾ sa za príjem podľa tohto zákona nepovažujú príjmy poskytované ako

- a) dávka a príspevky k dávke v hmotnej núdzi a jednorazová dávka v hmotnej núdzi podľa osobitného predpisu,¹¹⁾
- b) peňažné príspevky občanom s ťažkým zdravotným postihnutím na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ich ťažkého zdravotného postihnutia podľa osobitného predpisu,¹²⁾
- c) materské podľa osobitného predpisu,¹³⁾
- d) dávky štátnej sociálnej podpory podľa osobitného predpisu,¹⁴⁾
- e) zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,
- f) štipendiá.

(4) Príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých šesť mesiacov.

(5) Za majetok podľa tohto zákona sa považujú hnutelné veci a nehnuteľnosti, a ak to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty okrem majetku, ktorý sa za majetok nepovažuje podľa osobitného predpisu.¹⁵⁾

§ 8

Zrejmá bezúspešnosť sporu

Pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremĺčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

§ 9

Predbežná konzultácia

(1) Fyzická osoba, ktorá má záujem o poskytnutie právnej pomoci, sa môže obrátiť na centrum alebo na advokáta zapísaného v zozname advokátov podľa osobitného predpisu,⁴⁾ ktorí jej poskytnú predbežnú konzultáciu v rozsahu nevyhnutnom na účely odseku 2, najviac však jednej hodiny.

(2) Účelom predbežnej konzultácie je najmä

- a) vysvetlenie podmienok na uplatnenie nároku na poskytnutie právnej pomoci,
- b) oboznámenie sa s prípadom a poskytnutie základnej právnej rady,

c) pomoc pri vyplňaní žiadosti o poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „žiadosť“).

(3) Centrum alebo advokát pri predbežnej konzultácii upozorní fyzickú osobu, ktorá má záujem o poskytnutie právnej pomoci, na možnosť požiadať o predbežné poskytnutie právnej pomoci podľa § 11, ak na základe oboznámenia sa s prípadom zistí, že hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty.

(4) Podmienkou poskytnutia predbežnej konzultácie je zaplatenie poplatku vo výške 4,50 eura.

(5) Poplatok vyberaný centrom je príjmom štátneho rozpočtu. Poplatok vyberaný advokátom je jeho príjmom.

§ 9a

Ak sa právna vec fyzickej osoby, ktorá má záujem o poskytnutie právnej pomoci, týka predmetu činnosti právnickej osoby, ktorej cieľom je ochrana práv podľa osobitného predpisu,^{15a)} centrum vždy podá informáciu o existencii takej právnickej osoby.

§ 10

Konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci

(1) Konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „konanie“) sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosti uvedené v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na tlačive. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo. Na výzvu centra žiadateľ doplní v primeranej lehote určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní.

(2) Účastníkom konania je žiadateľ.

(3) Žiadosť sa podáva v kancelárii centra príslušnej podľa miesta trvalého alebo prechodného pobytu žiadateľa.

(4) Žiadateľ je povinný uviesť v žiadosti a pri predbežnej konzultácii úplné a pravdivé údaje.

(5) Centrum rozhodne o žiadosti v lehote do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

(6) V rozhodnutí, ktorým sa priznáva nárok na poskytnutie právnej pomoci, centrum určí advokáta na zastupovanie oprávnenej osoby pred súdom, ak je to potrebné na ochranu jej záujmov.

(7) Rozhodnutie, ktorým sa nepriznáva nárok na poskytnutie právnej pomoci, okrem náležitostí podľa osobitného predpisu¹⁶⁾ musí obsahovať aj poučenie, že ak odpadnú dôvody nepriznania nároku na poskytnutie právnej pomoci, môže žiadateľ v tej istej veci podať žiadosť opätovne.

(8) Ak v dôsledku neposkytnutia súčinnosti oprávnenej osoby bolo oprávnenej osobe rozhodnutím centra odňaté poskytovanie právnej pomoci alebo ak oprávnená osoba bezdôvodne zavinila zastavenie konania, centrum môže z týchto dôvodov rozhodnutím odmietnuť opätovne priznať nárok na poskytnutie právnej pomoci.

§ 11**Predbežné poskytnutie právnej pomoci**

(1) Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci. O predbežnom poskytnutí právnej pomoci centrum rozhodne bez zbytočného odkladu ešte pred rozhodnutím o nároku na poskytnutie právnej pomoci.

(2) Rozhodnutie o predbežnom poskytnutí právnej pomoci musí obsahovať okrem náležitostí podľa osobitného predpisu¹⁶⁾ aj poučenie žiadateľa o možnosti dodatočného vyúčtovania trov vo výške určenej osobitným predpisom,¹⁷⁾ ak sa po posúdení podmienok na vznik nároku na poskytnutie právnej pomoci zistí, že žiadateľ nespĺňa podmienky na priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci. Proti tomuto rozhodnutiu nie je možné podať opravný prostriedok.

Poskytovanie právnej pomoci**§ 12**

(1) Ak bol žiadateľovi rozhodnutím centra priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci, centrum ho vyzve na uzavretie dohody o poskytovaní právnej pomoci priamo s centrom alebo s určeným advokátom, udelenie plnomocenstva na úkony súvisiace s poskytovaním právnej pomoci centru alebo určenému advokátovi.

(2) Ak oprávnená osoba neudelí plnomocenstvo na úkony súvisiace s poskytovaním právnej pomoci určenému advokátovi alebo ak udelené plnomocenstvo odvolá, nemá nárok na určenie iného advokáta; to neplatí, ak oprávnená osoba preukáže nečinnosť advokáta.

§ 13**Povinnosti oprávnenej osoby**

(1) Oprávnená osoba je povinná oznámiť centru písomne do ôsmich dní zmeny všetkých skutočností rozhodujúcich pre trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci.

(2) Oprávnená osoba je povinná poskytovať centru alebo určenému advokátovi potrebnú súčinnosť.

(3) Oprávnená osoba je povinná na výzvu centra preukázať skutočnosť preukazujúce trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak centrum neurčilo dlhšiu lehotu. Vo výzve musí byť upozornená na následky podľa § 14 v prípade nepreukázania skutočností na trvanie nároku.

§ 14**Odňatie poskytovania právnej pomoci**

(1) Centrum rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci, ak

- a) oprávnená osoba neposkytuje centru alebo určenému advokátovi potrebnú súčinnosť,
- b) sa v priebehu poskytovania právnej pomoci menia príjmové a majetkové pomery oprávnenej osoby a tá už ďalej nespĺňa podmienku podľa § 6 ods. 1 písm. a) na trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci; § 6 ods. 3 sa použije primerane,
- c) oprávnená osoba do troch mesiacov od vydania právoplatného rozhodnutia o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci neuzavrie s určeným advokátom dohodu alebo neudelí plnomocenstvo centru alebo určenému advokátovi,

- d) vyjde najavo, že nárok na poskytovanie právnej pomoci sa žiadateľovi priznal na základe nepravdivých alebo neúplných údajov alebo
- e) oprávnená osoba nevyhovie výzve podľa § 13 ods. 3.

(2) Proti rozhodnutiu o odňatí poskytovania právnej pomoci nie je prípustný opravný prostriedok.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 sa nepoužijú, ak oprávnenou osobou je osoba, ktorej súd priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

§ 15

Návratnosť vynaložených finančných prostriedkov

(1) Ak oprávnená osoba spĺňa podmienky ustanovené osobitným predpisom na priznanie náhrady trov konania,¹⁸⁾ súd prizná náhradu trov konania namiesto oprávnenej osobe advokátovi, ktorý je oprávnený vo vlastnom mene a na svoj účet náhradu trov konania aj vymáhať.

(2) Centrum rozhodnutím podľa osobitného predpisu¹⁶⁾ prizná advokátovi náhradu trov konania po skončení zastupovania na základe jeho vyčíslenia podľa osobitného predpisu;^{18a)} to neplatí v rozsahu, v ktorom súd priznal náhradu trov konania podľa odseku 1. Ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa, môže centrum priznať advokátovi čiastočnú alebo úplnú náhradu trov právneho zastúpenia bez ohľadu na to, či súd tomuto advokátovi priznal náhradu trov konania podľa odseku 1.

(3) Ak centrum vyplatilo advokátovi náhradu trov právneho zastúpenia, advokát je povinný vrátiť centru tú časť, ktorá mu bola vyplatená na základe rozhodnutia súdu podľa odseku 1.

(4) Ak súd zaviazal oprávnenú osobu na náhradu trov konania, tieto trovy znáša oprávnená osoba.

(5) Ak centrum vyplatilo advokátovi náhradu trov právneho zastúpenia podľa predchádzajúcich odsekov, hoci súd advokátovi náhradu trov konania priznal, na centrum prechádza nárok vymáhať náhradu trov proti osobe, ktorej bola súdom uložená povinnosť nahradiť trovy advokáta v rozsahu, v akom centrum náhradu trov konania advokátovi vyplatilo.

§ 16

Cezhraničné spory

Na určenie, či ide o cezhraničný spor, je rozhodujúci stav ku dňu, keď bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore.

Poskytnutie právnej pomoci v cezhraničných sporoch, keď príslušným súdom je súd Slovenskej republiky

§ 17

(1) Ak je príslušným súdom súd Slovenskej republiky, má fyzická osoba právo na poskytnutie právnej pomoci v cezhraničných sporoch, ak

- a) má bydlisko alebo obvyklý pobyt na území iného členského štátu ako Slovenskej republiky,¹⁹⁾
- b) podala centru sama alebo prostredníctvom príslušného orgánu členského štátu žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore,
- c) preukáže, že by jej príjmové a majetkové pomery odôvodňovali priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci v Slovenskej republike, ak by tu mala trvalý alebo prechodný pobyt, alebo že

spĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci v členskom štáte, na ktorého území má bydlisko alebo obvyklý pobyt,

- d) žiadosť o poskytnutie právnej pomoci nie je zjavne neopodstatnená, najmä ak nejde o zrejmú bezúspešnosť sporu podľa § 8,
- e) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy⁶⁾ okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslit' v peniazoch.

(2) Právna pomoc podľa tohto zákona sa poskytuje aj vtedy, ak fyzická osoba požaduje uznanie alebo výkon rozhodnutia, ktoré bolo vydané v konaní v inom členskom štáte ako Slovenskej republike, v rámci ktorého jej bola poskytnutá právna pomoc ustanovená právom tohto členského štátu.

§ 18

(1) Konanie sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosť uvedené v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore na tlačive. Doklady preukazujúce príjmové a majetkové pomery podľa § 17 ods. 1 písm. c) nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho bydlisko alebo obvyklý pobyt, dátum narodenia alebo rodné číslo, ak je pridelené. Na výzvu centra žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore doplní v primeranej lehote určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní.

(2) Účastníkom konania je žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore.

(3) Žiadosť sa podáva centru.

(4) Centrum rozhodne o žiadosti v lehote do 60 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1, alebo od postúpenia žiadosti príslušným orgánom členského štátu; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

(5) V rozhodnutí, ktorým sa priznáva nárok na poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore, centrum určí advokáta na zastupovanie oprávnenej osoby pred príslušným súdom, ak je to potrebné na ochranu jej záujmov.

§ 19

Právna pomoc poskytovaná v cezhraničnom spore zahraničnej oprávnenej osobe zahŕňa aj

- a) ustanovenie tlmočníka, ak je to potrebné,
- b) zabezpečenie prekladu dokladov vyžadovaných súdom alebo príslušným orgánom, ktoré boli zahraničnou oprávnenou osobou predložené a ktoré sú nevyhnutné na rozhodnutie vo veci, z cudzieho jazyka, okrem českého jazyka, do slovenského jazyka,
- c) náhradu nevyhnutných cestovných nákladov zahraničnej oprávnenej osoby, ktoré vznikli v súvislosti s jej cestou z miesta bydliska alebo obvyklého pobytu v členskom štáte do sídla príslušného súdu, ak je jej prítomnosť pred príslušným súdom z dôvodov zabezpečenia rovnosti účastníkov konania alebo vzhľadom na zložitosť prípadu podľa rozhodnutia príslušného súdu nevyhnutná.

§ 20

(1) Centrum rozhodne, že zahraničná oprávnená osoba je povinná nahradiť centru celkom alebo sčasti náklady, ktoré boli za ňu na doteraz poskytnutú právnu pomoc vynaložené, ak zistí, že

- a) v čase podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci nebola splnená podmienka na jej poskytnutie podľa § 17 ods. 1 písm. c), pretože v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore zahraničná oprávnená osoba uviedla neúplné alebo nepravdivé údaje, alebo
- b) príjmové a majetkové pomery zahraničnej oprávnenej osoby sa podstatne zmenili, najmä v dôsledku úspechu v tomto cezhraničnom spore.

(2) Proti rozhodnutiu podľa odseku 1 nie je prípustný opravný prostriedok.

(3) Rozhodnutím centra podľa odseku 1 zaniká povinnosť centra platiť náklady na právnu pomoc poskytnutú zahraničnej oprávnenej osobe.

(4) O povinnosti nahradiť náklady podľa odseku 1 možno rozhodnúť najneskôr do troch rokov od nadobudnutia právoplatnosti posledného rozhodnutia v tomto cezhraničnom spore.

(5) Zahraničná oprávnená osoba je povinná centru bez zbytočného odkladu oznámiť skutočnosti podľa odseku 1.

(6) Náhradu nákladov, ktoré je zahraničná oprávnená osoba povinná nahradiť centru, je možné dohodnúť aj v splátkach.

(7) Ustanovenie odseku 1 sa nepoužije, ak náklady na právnu pomoc poskytnutú zahraničnej oprávnenej osobe, ktoré boli vynaložené centrom, boli alebo majú byť advokátovi alebo centru uhradené z náhrady trov konania priznanej podľa § 21.

§ 21

(1) Ak zahraničná oprávnená osoba spĺňa podmienky ustanovené osobitnými predpismi na priznanie náhrady trov konania v cezhraničnom spore,¹⁸⁾ prizná sa náhrada trov konania namiesto zahraničnej oprávnenej osobe advokátovi.

(2) Ak náhrada trov konania priznaná advokátovi bola vyššia než náklady na právnu pomoc poskytnutú zahraničnej oprávnenej osobe, vráti advokát centru vyplatené náklady na právnu pomoc.

(3) Ak súd zaviazal zahraničnú oprávnenú osobu na náhradu trov konania, tieto trovy znáša zahraničná oprávnená osoba.

Poskytnutie právnej pomoci v cezhraničných sporoch, keď príslušným súdom je súd iného členského štátu ako Slovenskej republiky

§ 22

Ak je príslušným súdom súd iného členského štátu ako Slovenskej republiky, právnu pomoc v cezhraničnom spore tuzemským oprávneným osobám zabezpečuje centrum spôsobom a za podmienok uvedených v § 23.

§ 23

(1) Centrum je povinné

- a) prijímať žiadosti tuzemských oprávnených osôb o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore,
- b) postupovať žiadosti tuzemských oprávnených osôb o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore do 15 dní odo dňa, keď mu žiadosť bola doručená, prípadne odo dňa, keď

boli podľa odseku 2 odstránené jej vady, príslušnému orgánu členského štátu,

- c) potvrdzovať tuzemským oprávneným osobám, že ich žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore bola postúpená príslušnému orgánu členského štátu,
- d) poskytovať právne poradenstvo, ak je to potrebné.

(2) Centrum je povinné poskytnúť tuzemskej oprávnenej osobe potrebnú súčinnosť na to, aby žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore spĺňala všetky náležitosti ustanovené právom príslušného členského štátu; centrum na ten účel najmä poučí tuzemskú oprávnenú osobu o tom, akým spôsobom a v akej lehote má vady žiadosti odstrániť, a ak je to potrebné, na svoje náklady zabezpečí preklad žiadosti a dokladov, ktoré k nej musia byť priložené, do úradného jazyka príslušného členského štátu.

(3) Tuzemské oprávnené osoby sú povinné centru súčasne s podaním žiadosti o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore oznámiť, či požiadali o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore priamo príslušný orgán iného členského štátu, ktorý bude o žiadosti rozhodovať v súlade s právom tohto členského štátu.

§ 24

(1) Centrum môže rozhodnúť, že tuzemská oprávnená osoba je povinná nahradiť centru celkom alebo sčasti náklady na preklad žiadosti o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore alebo dokumentov, ktoré k nej musia byť priložené, podľa § 23 ods. 2, ak bola žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore príslušným orgánom iného členského štátu zamietnutá alebo príslušný orgán členského štátu rozhodol, že tuzemská oprávnená osoba je povinná celkom alebo sčasti nahradiť náklady, ktoré boli za ňu na doteraz poskytnutú právnu pomoc vynaložené.

(2) O povinnosti nahradiť náklady podľa odseku 1 možno rozhodnúť najneskôr do troch rokov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia príslušného orgánu iného členského štátu.

Právna pomoc v azylových veciach

§ 24a

Fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci v azylovej veci, ak

- a) požiadala o poskytnutie právnej pomoci v azylovej veci,
- b) nemá svojho zástupcu na konanie, v ktorom žiada o poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona,
- c) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo vnútra,") vydalo rozhodnutie
 1. o neudelení azylu,
 2. o odňatí azylu,
 3. o nepredĺžení doplnkovej ochrany,
 4. o zrušení doplnkovej ochrany,
 5. ktorým bola žiadosť o udelenie azylu zamietnutá ako zjavne neopodstatnená,
 6. ktorým bola žiadosť o udelenie azylu zamietnutá ako neprípustná alebo
 7. ktorým bolo konanie o azyle zastavené z dôvodu, že už bolo o žiadosti skôr rozhodnuté a skutkový stav sa podstatne nezmenil.^{19a)}

§ 24b

(1) Žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v azylovej veci žiadateľ podáva v centre alebo na

ministerstve vnútra počas pohovoru v konaní o azyľe. Ak bola žiadosť podaná na ministerstve vnútra, ministerstvo vnútra ju doručí centru spolu s rozhodnutím podľa § 24a ods.1 písm. c). Ak nejde o rozhodnutie podľa § 24a ods.1 písm. c), ministerstvo vnútra oznámi fyzickej osobe v jazyku, o ktorom sa predpokladá, že mu rozumie, že toto rozhodnutie nezakladá právo na poskytnutie právnej pomoci; v takom prípade ministerstvo vnútra centru žiadosť nedoručuje. Ak bola žiadosť podaná v centre, centrum o tom bezodkladne informuje ministerstvo vnútra.

(2) Zo žiadosti o poskytnutie právnej pomoci v azyľovej veci musí byť zrejmé, komu je určená, kto ju podáva, čo sa sleduje, a musí byť podpísaná a datovaná. Ďalej žiadosť musí obsahovať číslo azyľového spisu, adresu, kam je možné žiadateľovi doručovať písomnosti, čestné vyhlásenie o tom, že žiadateľ nemá svojho právneho zástupcu podľa § 24a písm. b), a plnomocenstvo pre centrum na zastupovanie v príslušnom konaní. Plnomocenstvo sa vzťahuje aj na advokáta, ak ho centrum určí na zastupovanie. Ak žiadateľ požiada o poskytnutie právnej pomoci po doručení rozhodnutia podľa § 24a písm. c), musí toto rozhodnutie alebo jeho kópiu priložiť k žiadosti.

(3) Centrum vykoná neodkladné úkony právnej pomoci, najmä podá opravný prostriedok, a to aj v prípade, ak žiadosť nie je úplná. Všetky úkony centra sa považujú za úkony žiadateľa. Ak je žiadosť neúplná, centrum vyzve žiadateľa na jej doplnenie v primeranej lehote. Ak žiadateľ žiadosť nedoplní v určenej lehote, zastúpenie centrom alebo centrom určeným advokátom zaniká; centrum o tom upovedomí žiadateľa na adrese, ktorú uviedol v žiadosti.

(4) Ak si žiadateľ po podaní žiadosti o právnu pomoc zvolí svojho právneho zástupcu na konanie, v ktorom požiadal o poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona, považuje sa to za späťvzatie žiadosti.

(5) Ak bol žiadateľ z územia Slovenskej republiky vyhostený, centrum je oprávnené vziať podaný opravný prostriedok späť.

(6) Centrum zasiela žiadateľovi písomnosti v jazyku, o ktorom sa predpokladá, že mu rozumie.

§ 24c

Ak nie je v § 24a a 24b ustanovené inak, na poskytovanie právnej pomoci v azyľových veciach sa primerane použijú ostatné ustanovenia tohto zákona.

§ 25

Spoločné ustanovenie

(1) Na konanie podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní,¹⁶⁾ ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Ak ide o ustanovenie zástupcu súdom podľa osobitného predpisu,²⁰⁾ ustanovenia tohto zákona o zastupovaní na základe plnomocenstva sa nepoužijú. Ak súd ustanovil za zástupcu centrum, centrum už neurčuje advokáta.

§ 25a

Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. januára 2010

Na konania o nároku na poskytnutie právnej pomoci začaté pred 1. januárom 2010 a právoplatne neukončené do 31. decembra 2009 sa použijú ustanovenia účinné od 1. januára 2010.

§ 26**Splnomocňovacie ustanovenie**

Všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo, ustanoví

- a) vzor žiadosti o poskytnutie právnej pomoci podľa § 10 ods. 1 a zoznam dokladov preukazujúcich skutočnosti uvedené v žiadosti,
- b) vzor žiadosti o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore podľa § 18 ods. 1 a zoznam dokladov preukazujúcich skutočnosti uvedené v tejto žiadosti a
- c) vzor pre postúpenie žiadosti o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore podľa § 23 ods. 1 písm. b),
- d) vzor žiadosti o poskytnutie právnej pomoci v azylovej veci podľa § 24b ods. 1.

§ 27**Záverečné ustanovenie**

Týmto zákonom sa preberajú právne akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie uvedené v prílohe.

Čl. II

Zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 12 sa za odsek 4 vkladá nový odsek 5, ktorý znie:

„(5) Prokuristom alebo splnomocneným zástupcom verejnej obchodnej spoločnosti, komanditnej spoločnosti alebo spoločnosti s ručením obmedzeným môže byť iba advokát, ak tento zákon neustanovuje inak.“.

Doterajší odsek 5 sa označuje ako odsek 6.

2. V § 24 sa za odsek 2 vkladá nový odsek 3, ktorý znie:

„(3) Odmena advokáta sa určuje na základe dohody medzi advokátom a klientom; ak nedôjde k dohode, patrí advokátovi tarifná odmena.“.

Doterajšie odseky 3 a 4 sa označujú ako odseky 4 a 5.

3. V § 25 sa za slovo „ustanovený“ vkladajú slová „alebo určený“.

4. V § 68 odsek 2 znie:

„(2) Konferencia je uznášaniaschopná s počtom prítomných advokátov. Na platnosť rozhodnutia konferencie advokátov je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny advokátov prítomných pri rozhodovaní. Pri voľbe členov a náhradníkov orgánov Komory rozhoduje počet hlasov, ktoré jednotlivým kandidátom odovzdali prítomní advokáti.“.

5. V § 68 sa vypúšťajú odseky 3 a 4.

6. Doterajší text § 87 sa označuje ako odsek 1 a dopĺňa sa odsekom 2, ktorý znie:

„(2) Komora vedie zoznam advokátov, ktorých môže Centrum právnej pomoci²³⁾ určiť na poskytovanie právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi. Komora zapíše alebo vyčiarke advokáta z tohto zoznamu na jeho žiadosť. Komora zasiela pravidelne tento zoznam ministerstvu a Centru právnej pomoci.“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 23 znie:

„23) Zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005

Z. z.“.

Čl. III

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2006.

Ivan Gašparovič v. r.

Pavol Hrušovský v. r.

Mikuláš Dzurinda v. r.

**Príloha
k zákonu č. 327/2005 Z. z.**

**ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNÝCH AKTOV EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV A EURÓPSKEJ
ÚNIE**

1. Smernica Rady č. 2003/8/ES z 27. januára 2003 na zlepšenie prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch ustanovením minimálnych spoločných pravidiel týkajúcich sa právnej pomoci pri takýchto sporoch (Ú. v. ES L 026, 31. 1. 2003).
2. Smernica Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca (Ú. V. ES L 326, 13. 12. 2005).

- 1) Zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.
- 1b) § 2 písm. h) zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- 1c) § 2 písm. i) zákona č. 480/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.
- 1d) § 13a a 13b zákona č. 480/2002 Z. z. v znení zákona č. 692/2006 Z. z.
- 1e) § 30 Občianskeho súdneho poriadku.
- 2) § 2 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 372/2004 Z. z.
- 2a) § 3 zákona č. 601/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.
- 3) § 21 ods. 5 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 4) § 87 ods. 2 a 3 zákona č. 586/2003 v znení neskorších predpisov.
- 5) § 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 90/1996 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov.
- 6) Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.
- 7) § 13 a 14 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení zákona č. 81/2005 Z. z.
- 8) Zákon č. 283/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.
- 9) Zákon č. 554/2003 Z. z. o dani z prevodu a prechodu nehnuteľností a o zmene a doplnení zákona č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení zákona č. 238/2000 Z. z.
- 10) § 9 zákona č. 595/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.
- 11) Zákon č. 599/2003 Z. z. o hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- 12) Zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov.
- 13) Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.
- 14) Napríklad zákon č. 280/2002 Z. z. o rodičovskom príspevku v znení neskorších predpisov, zákon č. 235/1998 Z. z. o príspevku pri narodení dieťaťa, o príspevku rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri deti alebo viac detí alebo ktorým sa v priebehu dvoch rokov opakovanne narodili dvojčatá a ktorým sa menia ďalšie zákony v znení neskorších predpisov a zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 485/2004 Z. z.
- 15) § 8 zákona č. 599/2003 Z. z.
- 15a) Napríklad Obchodný zákonník, zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 397/2008 Z. z.
- 16) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.
- 17) Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.
- 18) § 142 až 151a Občianskeho súdneho poriadku.
- 18a) § 14a až 14f vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

19) Čl. 59 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o súdnej právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 012, 16. 1. 2001).

19a) § 19 ods. 1 písm. i) zákona č. 480/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.

20) Občiansky súdny poriadok.

